

Jakie są kompetencje urzędu w zakresie weryfikacji i egzekwowania obowiązku nauki? Co zrobić w przypadku dzieci przebywających za granicą? Kto ma obowiązek nauki i do kiedy? Jak wygląda współpraca jednostki samorządu terytorialnego i innych organów samorządowych podczas weryfikacji obowiązku nauki?

Wideoszkolenie PCC Poland skierowane do wydziałów oświaty oraz pracowników jednostek samorządowych zajmujących się weryfikacją obowiązku nauki na różnych szczeblach edukacji

Co zrobić w przypadku dzieci przebywających za granicą, jeśli nie mamy żadnych dokumentów potwierdzających naukę?

Podczas videoszkolenia Główny Specjalista ds. Oświaty w Centrum Usług wyjaśni, jakie możliwości działań ma jednostka samorządu terytorialnego w przypadku rodziców, którzy nie reagują na wezwania dotyczące zaniedbania obowiązku szkolnego. Szeroko omówi zakres współpracy między poszczególnymi organami.

Zwróci również uwagę na problem migracji dzieci, zarówno polskich, jak i zagranicznych oraz zakres działania, jaki mają jednostki samorządowe wobec takich uczniów. Ponadto, uzyskają Państwo odpowiedź m.in. na wątpliwości związane z procedurą egzekucyjną - czy można zrobić coś jeszcze przed wszczęciem całej procedury związanej z egzekucją obowiązku nauki, np. wezwać rodzica na rozmowę? Czy po otrzymaniu ze szkoły informacji, że uczeń nie uczęszcza na zajęcia, jedyną możliwością jest procedura związana z wysłaniem upomnienia, tytułem wykonawczym etc.? Co w sytuacji, gdy uczeń podejmie naukę w trakcie postępowania egzekucyjnego? Te i wiele innych wątpliwości zostanie wyjaśnionych na naszym szkoleniu.

W programie m.in.:

- Czy dyrektorzy szkół podstawowych mają obowiązek przekazywać gminom wykaz dzieci zamieszkałych w ich obwodach? Czy należy sprawdzać tylko dzieci podane w wykazie z USC?
- Omówienie procedury postępowania w momencie, gdy dziecko przebywa za granicą
- Jakie są sposoby kontroli szkół z wywiązywania się ze swoich kompetencji w zakresie realizacji obowiązku nauki przez uczniów?
- Czy urzędnicy nie mają prawa wglądu w wykazy mieszkańców w innych gminach? Czy tylko szkoła może wystąpić o wgląd w taki wykaz?
- Czy wystarczy oświadczenie członka dalszej rodziny/sąsiada, który potwierdza, że dana rodzina wraz z dzieckiem nie mieszka pod adresem zameldowania? Czy urzędnik ma obowiązek weryfikacji, czy nie mieszkają w innym miejscu w gminie?
- Jakie są kary za niedopełnienie obowiązku nauki?
- Jak wyegzekwować obowiązek nauki od małoletniego powyżej 15. roku życia?

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- [Wzór tytułu wykonawczego](#)
- [Wzór metryczki sprawy](#)

- Wzory dokumentów dotyczących realizacji i braku realizacji obowiązku nauki
- Wzory dokumentów używanych podczas procedury w przypadku braku realizacji obowiązku nauki

Szczegółowy program szkolenia:

Dodatkowe pytania, na które prelegent odpowiedział podczas ostatniej edycji szkolenia:

- Czy rodzice odpowiadają solidarnie?
- Jaka jest podstawa prawna umorzenia grzywny w przypadku trudnej sytuacji finansowej rodziców?
- Gdzie możemy znaleźć informację o tym, że szkoły ponadpodstawowe muszą przekazać nam informację o uczniach z naszego rejonu?
- Gdzie w SIO ująć ucznia, który przerwał naukę w szkole branżowej I stopnia, ale realizuje obowiązek nauki przez przygotowanie zawodowe u pracodawcy, a jednocześnie realizuje doksztalcanie teoretyczne przygotowujące do egzaminu czeladniczego w Cechu Rzemiosł Różnych?
- Jeśli dziecko mieszka z rodziną za granicą na stałe i rodzic złoży oświadczenie, że nie mieszka na terenie naszej gminy, to czy można założyć, że uczeń nie jest mieszkańcem naszej gminy i odstąpić od kontroli obowiązku nauki?
- Czy upoważnienie powinien dostać pracownik wydziału edukacji, czy dyrektor wydziału?

Jak egzekwować obowiązek nauki? Czy można zrobić coś jeszcze przed wszczęciem całej procedury związanej z egzekucją obowiązku nauki, np. wezwać rodzica na rozmowę? Czy po otrzymaniu ze szkoły informacji, że uczeń nie uczęszcza na zajęcia, jedyną możliwością jest procedura związana z wysłaniem upomnienia, tytułem wykonawczym etc.?

- Co zrobić w sytuacji, jeśli uczeń nie został wypisany ze szkoły, ale rodzina się wyprowadziła? Nikt nie wie dokąd, żadna szkoła nie upomina się o dokumenty. Mamy uzasadnione podejrzenie, że dziecko nie chodzi nigdzie do szkoły. Nie możemy wysłać powiadomienia o nierealizowaniu obowiązku, bo nie znamy adresu. Nie wie tego również gmina, brak informacji o zameldowaniu. Powiadomiliśmy sąd rodzinny i kuratorium oświaty. Uczeń jest w 8 klasie. Czy możemy skreślić go z listy uczniów?
- Jeżeli w obwodzie szkoły nie ma klasy o danym poziomie i gmina wskaże inną szkołę do realizacji obowiązku szkolnego, a uczeń nie realizuje tego obowiązku, to która ze szkół ma obowiązek egzekwowania tego obowiązku?
- Mimo zameldowania dziecko nie mieszka w danej gminie. Już na etapie szkoły podstawowej zmieniło miejsce zamieszkania i wyprowadziło się (informacja ze szkoły podstawowej, że zostało wypisane lub w ogóle nie chodziło do szkoły podstawowej, bo wyjechało za granicę). Czy gminie wystarczy taka informacja czy musi wysłać jeszcze pismo do rodzica o realizacji obowiązku nauki, pomimo że ono nie mieszka już na terenie naszej gminy?
- Która jednostka powinna zajmować się wystawieniem tytułu wykonawczego i ściąganiem należności w przypadku, gdy gmina zleca to zadanie CUW-owi?
- Jakie wykazy bierzemy z ewidencji ludności?
- Co w przypadku, gdy rodzic nie odebrał tytułu wykonawczego wysłanego do niego Poczta Polska, które było dwukrotnie awizowane?
- Jaki termin ma szkoła na przekazanie informacji o uczniach do gminy?
- Ile czasu ma gmina na zweryfikowanie uczniów szkół ponadpodstawowych?
- Uczennica została skreślona z listy uczniów szkoły ponadpodstawowej. Prawny opiekun odebrał dokumenty z tej szkoły. Wysłane zostało pismo do prawnego opiekuna dziecka z informacją o wskazaniu szkoły, do której uczęszcza dziecko. Pisma nie są odbierane. Czy w takim przypadku

powinno się powiadomić sąd rodzinny?

- Czy upomnienie wysyłamy do obojga rodziców czy do jednego? Jakie są koszty wysłania upomnienia? Czy 16 zł to należność wobec obojga rodziców czy każdy płaci osobno?
- Jeśli rodzice nie mieszkają razem, to czy wysyłać dwa upomnienia i dwa tytuły wykonawcze do każdego z rodziców?
- Jak ustalić, czy obydwójce rodzice mają pełnię władzy rodzicielskiej?
- Jeżeli dostajemy pismo ze szkoły, że dziecko nie realizuje obowiązku nauki, to wysyłamy pismo do rodziców i już w tym momencie ustalamy, kto sprawuje władzę rodzicielską?
- Co, jeśli rodzic nie odbierze pisma?
- Czy rodzic musi odebrać upomnienie, czy stosujemy tu zasadę skutecznego doręczenia, tzn. dwa razy awizowane pismo uważamy za dostarczone?
- Czy upomnienia powinny być wysyłane na każdego rodzica osobno, czy może to być jedno upomnienie adresowane na oboje rodziców?
- Jeżeli rodzice ucznia nie mieszkają razem i pisma kieruje się osobno dla każdego rodzica, to czy grzywnę w celu przymuszenia nakłada się na rodziców osobno?
- Jeżeli rodzice (dwoje) mają dwójkę dzieci, które nie realizują obowiązku szkolnego, to ile tytułów wykonawczych wystawia szkoła?
- Czy w momencie otrzymania pisma ze szkoły, jako organ od razu powinniśmy wystawić tytuł, czy zacząć np. od upomnienia?
- Co zrobić w przypadku, kiedy list do rodzica jest 2 razy awizowany, czy należy wszczynać egzekucję?
- Uczeń w obowiązku nauki jest zameldowany na terenie gminy. Żadna szkoła nie wykazała, że został przyjęty, rodzice nie odbierają pisma o wskazanie miejsca realizacji obowiązku nauki i pismo wraca do gminy, po dwukrotnym awizowaniu. Co należy wpisać do ewidencji spełniania obowiązku nauki?
- Co w sytuacji, gdy żadna szkoła ponadpodstawowa nie zgłosiła ucznia, który jest zameldowany na stałe i jest w wykazie z ewidencji ludności gminy/miasta?
- Czy dyrektorzy szkół podstawowych mają obowiązek przekazywać gminom wykaz dzieci zamieszkałych w ich obwodach? Czy mamy sprawdzać dzieci tylko podane na wykazie z USC?
- Co zrobić w sytuacji, gdy uczeń kończy szkołę mając 17 lat i nie chce kontynuować nauki, gdyż chce pójść do pracy?
- Co w przypadku, jeśli uczeń mając 17 lat chce sobie zrobić przerwę roczną przed studiami?
- Co w przypadku, gdy uczeń nadal jest w szkole podstawowej, mimo że ma 16/17 lat? Czy ma obowiązek nauki czy obowiązek szkolny?
- Czy osobę, która ukończyła liceum w wieku 17 lat należy wpisać do SIO?
- Co w sytuacji, gdy do rodzica zostało wysłane drugie pismo z zapytaniem czy dziecko realizuje obowiązek nauki, ale tymczasem uczeń ukończył 18 lat?
- Co, jeśli w toku postępowania uczeń skończy 18 lat?
- Podpisywanie dokumentów, w tym tytułu wykonawczego: czy może je podpisać dyrektor oświaty z upoważnienia wójta/burmistrza/prezydenta, czy tylko i wyłącznie wójt/burmistrz/prezydent?
- Co w przypadku, gdy dostajemy ze szkół listę uczniów, którzy nie są zameldowani na terenie naszej gminy, ale realizują obowiązek nauki w naszych szkołach?
- Co w sytuacji, gdy uczeń podejmie naukę w trakcie postępowania egzekucyjnego?
- Czy jeżeli rodzic dostanie upomnienie, to płaci koszty upomnienia na konto gminy?
- Jak ma się obowiązek nauki do spełniania obowiązku nauki w "chmurze" do SIO?

Dzieci przebywające za granicą i dzieci bez obywatelstwa polskiego

- Co w sytuacji, jeżeli cała rodzina wyjechała za granicę i nikt nie odbiera korespondencji?

- Czy wystarczy samo oświadczenie rodzica, że uczeń przebywa za granicą i tam się uczy?
- Czy wystarczy oświadczenie babci dziecka lub kogoś z rodziny, że dziecko uczęszcza do szkoły za granicą?
- Często zdarza się, że ktoś z rodziny dzwoni i informuje o tym, że dziecko jest za granicą, ale nie otrzymujemy żadnych dokumentów. Co wówczas robić?
- Czy mamy sprawdzać dzieci zameldowane na terenie naszej gminy, ale zamieszkałe za granicą, jeżeli mamy informację od dyrektora szkoły podstawowej, że rodzic oświadczył kilka lat temu, że dziecko będzie kontynuować naukę za granicą?
- Czy wystarczy jednorazowa informacja o pobycie za granicą, czy powinna być odnawiana co roku?
- W SIO powinniśmy uzupełniać informację o dzieciach uczęszczających do szkoły za granicą, więc jak to zrobić nie mając zaświadczenia?
- Jeżeli mamy informację na kopercie, że osoby przebywają za granicą, to przyjmujemy, że takie osoby nie mieszkają na terenie gminy, a więc nie podlegają sprawdzeniu, czy jednak wpisujemy do SIO, że realizują obowiązek nauki za granicą?
- Co zrobić w przypadku dziecka 16 lat, które jest poza Polską/nie mieszka w gminie i nie jest wymeldowane? Czy wystarczy oświadczenie rodziców, że uczęszcza do danej konkretnej szkoły, np. w Anglii, czy musi być zaświadczenie?
- Jak dotrzeć do rodziców dzieci, którzy przybyli z Ukrainy?
- Jak pociągnąć obcokrajowców do wypełniania obowiązku nauki?
- Co w sytuacji, kiedy rodzina jest za granicą i nie pośle dziecka do szkoły, kto kontroluje w takiej sytuacji?
- Czy obcokrajowcy funkcjonują na takich samych zasadach jak polskie dzieci?
- Dziecko romskie w obowiązku szkolnym nie uczęszcza na zajęcia; szkoła powiadomiła sąd rodzinny – sąd ustanowił kuratora, po czym kurator zawnioskował do sądu o umieszczenie dziecka w MOW. Policja nie jest w stanie doprowadzić ucznia do MOW (dostała taki nakaz z sądu). Czy dyrektor powinien wnioskować o nałożenie grzywny, mimo iż wie, że nie zapłacą, ponieważ nie mają dochodów?
- Omówienie procedury postępowania w momencie, gdy polskie dziecko przebywa za granicą
- W ewidencji gminnej widnieją dzieci powyżej 15 lat, które wiele lat temu wyjechały z rodzicami za granicę, ale przy tym nie ma kontaktu z rodziną uczniów. Czy wystarczy notatka służbowa, że uczeń nie zamieszkuje na terenie gminy, np. na podstawie informacji od sołtysa?
- Jeśli uczeń wyjechał przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej, a jest ciągle zameldowany, to czy stale kontrolujemy obowiązek nauki?

Urząd gminy/miasta a inne organy - warunki współpracy. Jaki jest zakres współpracy gminy i innych organów podczas weryfikacji obowiązku nauki?

- Czy możemy bez przeszkód uzyskać informacje z meldunków o miejscu zamieszkania uczniów? Na jakiej podstawie prawnej?
- Co w przypadku ucznia, który zamieszkuje na naszym terenie, a uczęszcza do szkoły w innej gminie?
- Skąd pozyskać ewidencję osób zamieszkałych?
- Co w przypadku, gdy dziecko jest zameldowane na terenie gminy, ale w niej nie mieszka i nie uczęszczało do szkoły podstawowej na terenie gminy?
- Czy i jakie kroki może poczynić organ prowadzący (oprócz kary pieniężnej), by pomóc dyrektorowi i matce ucznia, którego frekwencja jest poniżej 50 % (chodzi o obowiązek szkolny) i ma już kuratora, jednak efektów pracy kuratora brak?
- Jakie są kompetencje szkoły w obrębie weryfikacji obowiązku nauki?

- Jak egzekwować od szkół obowiązek wysyłania informacji o uczniach?
- Czy czekamy, aż dyrektor szkoli ustali, gdzie dziecko chodzi do szkoły?
- Jakie są sposoby kontroli szkół z wywiązywania się ze swoich kompetencji w zakresie realizacji obowiązku nauki przez uczniów?
- Jakie organy mogą pomóc pracownikowi jednostki samorządowej w weryfikacji obowiązku nauki?
- Jak można wyegzekwować od innych gmin pomoc w sprawdzeniu miejsca pobytu?
- Czy można przyspieszyć całą procedurę lub ominąć oficjalne proszenie gminy o sprawdzenie rejestrów?
- Wysyłając wezwania do rodziców, pobieramy wykaz ewidencji dzieci z wydziału ewidencji ludności z urzędu. Do dziecka przypisani są rodzice, ale nie ma informacji, czy rodzice żyją lub czy są po rozwodzie. Co zrobić w takiej sytuacji?
- Czy weryfikacja następuje tylko na podstawie pism? Czy są jakieś inne drogi weryfikacji?
- Czy urzędnicy nie mają prawa wglądu w wykazy mieszkańców w innych gminach? Czy tylko szkoła może wystąpić o wgląd w taki wykaz?
- Czy możemy występować do innych szkół ponadpodstawowych o informacje o naszych zapisanych dzieciach?
- Czy jeżeli policja zbierze informacje, że rodzina już nie mieszka pod wskazanym adresem, to trzeba pisać do sądu?
- Jak prawidłowo tworzyć ewidencję spełniania obowiązku nauki? Czy tworzymy ją z list otrzymanych od dyrektorów szkół podstawowych, czy z rejestrów z urzędu gminy?
- Jeżeli możemy uzyskać dane absolwentów ze szkół, to czy nie jest to sprzeczne z RODO?
- Czy informować szkołę, która przesłała nam dane o uczniu mieszkającym u nas i tu uczącym się, ale zameldowanym w innej gminie?

Tytuły wykonawcze i upomnienia dla rodziców. Jakie są procedury mobilizowania rodziców do wypełniania przez ich dzieci obowiązku szkolnego? Jakie kary można nakładać na rodziców?

- Gmina posiada w ewidencji dane rodziców, nie opiekunów prawnych. Nie mamy informacji, gdzie dziecko realizuje obowiązek nauki. Czy za każdym razem powinniśmy ustalić, czy dana osoba jest rodzicem, który posiada władzę rodzicielską?
- Czy przed sądem rodzinnym gmina może zwrócić się do dzielnicowego o sprawdzenie, co dzieje się z rodziną?
- Czy informacje o realizacji obowiązku nauki można pozyskiwać za pomocą mediów społecznościowych?
- Kto egzekwuje wypełnianie obowiązku nauki?
- Kto egzekwuje kary w przypadku niewypełniania obowiązku nauki?
- Czy przy egzekucji najpierw wystawia się upomnienie, a dopiero potem nakłada grzywnę?
- W jakich odstępach czasu możemy nakładać kolejne kary grzywny?
- Jak poprawnie napisać pisma egzekwujące obowiązek nauki? Omówienie wzoru
- Jak sobie radzić z rodzicami, którzy nie reagują na prośbę o realizację obowiązku nauki?
- Jak pociągnąć rodziców do odpowiedzialności?
- Jakie kary można nakładać na rodziców? Jak je egzekwować?
- Jakie są kary za niedopełnienie obowiązku nauki (są określone czy można je ustalić w gminie)?
- Jak wyegzekwować obowiązek nauki od małoletniego powyżej 15. roku życia?
- Czy tylko drogą sądową można nakłonić do wypełnienia obowiązku nauki? Czy można coś zrobić w czasie oczekiwania na wyrok?
- Co zrobić w momencie, gdy nie ma żadnych informacji o dziecku – rodzice nie reagują na pisma,

dziecka nie ma w szkole? Czy jedyne, co urzędnik może zrobić, to tylko sprawdzać zameldowanie dziecka na podstawie spisów?

- Jakie możliwości mają urzędnicy do poszukiwania dziecka?
- Jak rozwiązać problem pobytów czasowych?
- Jakie działania są zgodne z RODO?
- Jak znaleźć dziecko w momencie, gdy nie ma obowiązku meldunku?
- Jak wykazać, że dana rodzina nie mieszka na terenie gminy? Czy urząd musi to udowodnić?
- Czy wystarczy oświadczenie np. członka dalszej rodziny/sąsiada, który potwierdza, że dana rodzina wraz z dzieckiem nie mieszka pod adresem zameldowania? Czy urzędnik ma obowiązek weryfikacji, czy nie mieszkają w innym miejscu w gminie?
- W przypadku, gdy wiadomo, że rodzina nie mieszka od dłuższego czasu pod adresem zameldowania, to trzeba wysłać za każdym razem pisma wzywające do potwierdzenia realizacji obowiązku nauki?
- Czy karę grzywny umarzamy na wniosek rodzica, czy z urzędu?
- Czy jeżeli uczeń ukończył 18 lat, sami z urzędu możemy umorzyć postępowanie?
- Posiadamy wzór oświadczenia o niespełnianiu obowiązku nauki. Czy gdy dziecko nie realizuje obowiązku, wtedy wypełnia go rodzic? Co dalej z takim dzieckiem?

Obowiązek nauki a System Informacji Oświatowej

- W którym miejscu w SIO należy wprowadzać dane dotyczące realizacji obowiązku nauki?
- Jakie dane dotyczące obowiązku nauki musi wprowadzić jednostka samorządu terytorialnego?
- Do kiedy należy wprowadzać dane dotyczące obowiązku nauki?
- Czy jednostka samorządu terytorialnego powinna wpisywać uczniów spełniających obowiązek nauki za granicą?
- Co zrobić w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy nie spełniają obowiązku nauki? Przykład: uczeń siedemnastoletni nie spełnia obowiązku nauki, bo pracuje lub uczęszcza do szkoły za granicą - czy takich uczniów należy również wykazać w SIO?
- Jak w praktyce zorganizować kontrolę rocznego przygotowania przedszkolnego w gminie?

Prowadzący:

Marek Maludziński – Główny Specjalista ds. Oświaty w Centrum Usług Wspólnych w Braniewie (wcześniej Urząd Miasta w Braniewie). Posiada 40-letnie doświadczenie zawodowe, w tym 26 lat w samorządzie terytorialnym na samodzielnych stanowiskach ds. oświaty (w tym min. zadania z zakresu nadzoru nad realizacją obowiązku nauki). Nauczyciel w szkołach dla dorosłych (przedmioty administracyjno - prawne), wykładowca Gdańskiej Szkoły Wyższej, Menadżer Oświaty (studia podyplomowe), Ekspert Rozwoju Oświaty Samorządowej (w ramach projektu ORE)

Terminy i szkolenia

Data: 20 października 2023 09:00-14:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Data: 01 grudnia 2023 09:00-14:00

Miejsce: Wideoszkolenie

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną